

Nr 149.

Godkänd av första kammaren den 9 maj 1924.
Godkänd av andra kammaren den 10 maj 1924.

*Riksdagens skrivelse till Konungen, i anledning av vissa
framställningar rörande pensioner och understöd.*

(Bankoutskottets utlåtanden nr 37 och 41.)

Till Konungen.

1:o) I en till riksdagen avläten, den 7 mars 1924 dagtecknad proposition nr 99 har Eders Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

a) Under punkt 1:o av sagda proposition har hemställts, att riksdagen må medgiva, att postbiträdet fru Emma Grundell må från och med den dag, då hon entledigas ur postverkets tjänst, under sin återstående livstid åtnjuta ett årligt understöd av 560 kronor, att utgå av postmedel.

Med hänsyn till vad i statsrådsprotokollet anförts har riksdagen ansett sig böra bevilja understöd åt änkefru Grundell med det av Eders Kungl. Maj:t föreslagna beloppet.

Riksdagen har alltså bifallit Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

b) I punkt 2:o har föreslagits, att riksdagen må medgiva, att förra sorteringsbiträdet hos generalpoststyrelsen änkefru Jenny Fatima Giertz, född Scheenholm, må från och med den 1 januari 1924 tillsvidare under sin återstående livstid, utöver henne förut tillerkänt årligt understöd av 600 kronor, åtnjuta ett ytterligare understöd av 250 kronor för år, att utgå av postmedel.

Av utredningen framgår, att änkefru Giertz av 1912 års riksdag tillerkänts ett årligt understöd, vars belopp tillmätts med hänsyn tagen till hennes tjänstetid och avlöning i postverkets tjänst, samt att hon sedermera icke vidare innehaft anställning i verket. Under sådana förhållanden anser riksdagen förslaget om en höjning av det till henne utgående understödet vara

ägnat att väcka betänkligheter. Att i enstaka fall medgiva förhöjning av äldre pensioner endast av den anledning, att befattningshavare i motsvarande ställning senare pensionerats efter förmånligare grunder, synes kunna medföra konsekvenser av synnerligen betänklig art. Riksdagen vill erinra, att under de senare åren tid efter annan genomförts mer eller mindre omfattande pensionsregleringar för olika grupper av befattningshavare i statens tjänst, varvid stundom jämväl stadgats förmånligare bestämmelser med avseende å grunder för pensionsbeloppens beräkande, pensionsavgifter m. m., utan att detta hittills ansetts kunna föranleda motsvarande förbättringar för redan pensionerade befattningshavare inom respektive tjänstegrupper. Emellertid anser sig riksdagen sakna anledning att i detta sammanhang ingå på frågan, huruvida en utjämning mellan äldre och nyare pensioner i och för sig må anses påkallad.

På grund av vad här anförts har riksdagen, som visserligen behjärtar de omständigheter, vilka ligga till grund för änkefru Giertz' framställning om pensionsförhöjning, av principiella skäl ansett sig icke kunna bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag.

Under återopande av det anförda får riksdagen anmäla, att Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning icke av riksdagen bifallits.

c) Med biträdande av vad under punkt 3:o föreslagits och med hänvisning till den i propositionen förebragta utredningen i ärendet har riksdagen medgivit, att förra städerskan Johanna Kristina Loy, född Andersson, må, räknat från och med den 1 december 1923, under sin återstående livstid uppbära ett årligt understöd av trehundra kronor, att utgå av postmedel.

d) Uti punkt 4:o har hemställts, att riksdagen må medgiva, att till avlidne stationsmästaren vid Svartälvs järnväg Gustaf Halls änka Amanda Johanna Hall, född Josefsson, må av Svartälvs järnvägs medel utbetalas pension med ett årligt belopp av 281 kronor, att utgå från och med den 1 februari 1923 i enlighet med de grunder, som i §§ 6 och 7 av gällande reglemente för statens järnvägars änke- och pupillkassa stadgas rörande pension till änkor efter delägare i nämnda kassa.

Under erinran att nästlidet års riksdag beviljat pension, beräknad efter enahanda grunder som de i förevarande framställning tillämpade, åt änkan efter en befattningshavare vid Svartälvs järnväg, får riksdagen, som icke funnit anledning till anmärkning emot Eders Kungl. Maj:ts förslag, anmäla, att riksdagen bifallit Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

e) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts uti punkt 5:o gjorda framställning och under hänvisning till den i statsrådsprotokollet lämnade utredningen i ärendet har riksdagen medgivit, att till avlidne lokomotivföraren vid statens järnvägar Karl Johan Andersson Rundins änka Maria Magdalena Hedvig Rundin, född Hieronymus, må av trafikmedel utbetalas pension till ett årligt belopp av tvåhunderttrettiofem kronor, att utgå från och med den 1 januari 1924 i enlighet med de grunder, som i §§ 6 och 7 av gällande reglemente för statens järnvägars änke- och pupillkassa stadgas rörande pensioner till änkor efter delägare i nämnda kassa.

f) I punkt 6:o av förevarande proposition har hemställts, att riksdagen må medgiva, *dels* att å förre stationskarlen vid Halmstad—Nässjö järnväg J. A. Lindqvist och verkstadsarbetaren vid statens järnvägar Carl Aron Strands änka Ida Sofia Strand tillerkända understöds- och skadeståndsbelopp må utbetalas dyrtidstillägg och pensionstillägg enligt de grunder, som skolat tillämpas beträffande Lindqvist, därest han vid tiden för ifrågakomna olycksfall varit anställd vid Mellersta Hallands järnväg, och beträffande änkan Strand, därest det henne tillerkända skadeståndet utdömts med stöd av lagen den 12 mars 1886 angående ansvarighet för skada i följd av järnvägsdrift, *dels ock* att vad redan i sådant avseende till Lindqvist och änkan Strand utbetalats icke skall av dem återkrävas.

Med hänsyn till vad i statsrådsprotokollet anförts har riksdagen ansett sig böra biträda Eders Kungl. Maj:ts förslag; och får riksdagen alltså anmäla, att riksdagen bifallit Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

2:o) I en till riksdagen den 7 mars 1924 avlåten proposition nr 101 har Eders Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att till sådana f. d. poststationsföreståndare och lantbrevbärare, som frånträtt sina befattningar före 1918 års ingång och vilka åtnjuta understöd för sin återstående livstid av det å postverkets stat för driftkostnader upptagna förslagsanslaget till livräntor och understöd, må under år 1924 av postmedel utbetalas förhöjning med fyrtio procent av vederbörande tillkommande understöd.

Riksdagen vill erinra, att riksdagen under åren 1919—1920 medgivit, att förhöjning finge utgå å ifrågavarande understöd, för år 1919 med 35 procent samt för vart och ett av åren 1920—1922 med 50 procent av vederbörande understödsbelopp. I betraktande av den inträdda sänkningen av levnads-kostnaderna och med hänsyn till den starka reduktionen av de till statens befattningshavare utgående dyrtidstilläggen, beslöt riksdagen att för år 1923 nedsätta förhöjningen till 40 procent. Eders Kungl. Maj:ts förevarande förslag avser, att förhöjningen för år 1924 skulle bibehållas vid samma storlek. Under framhållande av att ifrågavarande förhöjning icke är att helt jämställa med dyrtidstillägg i egentlig mening, har riksdagen bifallit Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition.

3:o) I en inom riksdagen väckt motion har hemställts, »att riksdagen måtte tillerkänna f. d. städerskan hos kungl. generalpoststyrelsen Maria Kristina Darelius ett understöd av postmedel att från och med innevarande års ingång under hennes återstående livstid utgå med 300 kronor för år».

På grund av vad i ärendet anförts har riksdagen ansett sig böra medgiva, att änkan Darelius beredes ett årligt understöd under sin återstående livstid, och har riksdagen i sådant avseende fastställt det av generalpoststyrelsen i avgivet utlåtande ifrågasatta beloppet av 250 kronor årligen. Understödet har anvisats av postmedel, att utgå från och med den 1 januari 1924.

Under återopande av det anförda får riksdagen anmäla, att riksdagen, i anledning av förevarande motion, medgivit, att förra städerskan hos general-

poststyrelsen änkan Maria Kristina Darelius må från och med den 1 januari 1924 under sin återstående livstid av postmedel åtnjuta ett årligt understöd av tvåhundrafemtio kronor.

4:o) I en inom riksdagen väckt motion har förslag framställts om beredande av ett årligt understöd å 600 kronor åt f. postföraren Per Bengtsson, Visseltofta.

Såsom av utredningen i ärendet framgår, har Bengtsson icke tjänstgjort såsom lantbrevbärare utan endast haft att i egenskap av entreprenör befordra slutna poster mellan två postanstalter. Bengtsson är sålunda icke författningsenligt berättigad att genom generalpoststyrelsens försorg komma i åtnjutande av ålderdomsunderstöd. På sätt generalpoststyrelsen i avgivet utlåtande erinrat, har riksdagen hittills endast i vissa undantagsfall beviljat understöd av allmänna medel åt f. d. postförare; och torde dessa understöd hava föranletts av sådana särskilda omständigheter, som olycksfall under tjänstutövning eller synnerligen lång anställningstid under sällsynt svåra och krävande förhållanden m. m. Dylika omständigheter kunna icke åberopas i förevarande fall. Emellertid har Bengtsson, som uppnått 73 års ålder, under en tid av omkring 29 år med utmärkta vitsord tjänstgjort såsom postförare och därvid fullgjort till en början fyra, men under de senaste åren fem turer i veckan, varje tur krävande en tid av omkring $7\frac{1}{2}$ timmar. Ifrågavarande tjänstgöring läser sålunda, ehuru ersättningen varit jämförelsevis ringa, få anses hava utgjort Bengtssons huvudsakliga sysselsättning. Vid sådant förhållande har riksdagen funnit sig böra medgiva, att ett årligt understöd av postmedel beredes Bengtsson. Understödsbeloppet har med hänsyn till storleken av Bengtssons ersättning och i betraktande av de pensions- och dyrtidstillägg, som torde komma att utgå å detsamma, ansetts skäligen böra bestämmas till 250 kronor årligen, att utgå från och med ingången av år 1924.

Under åberopande av det anförda får riksdagen anmäla, att riksdagen, i anledning av förevarande motion, medgivit, att förre postföraren Per Bengtsson, Visseltofta, må från och med den 1 januari 1924 under sin återstående livstid av postmedel uppbära ett årligt understöd av tvåhundrafemtio kronor.

5:o) I en inom riksdagen väckt motion har hemställts, »att riksdagen måtte besluta, att till f. d. städerskan vid postverket i Malmö Kjerstin Hansson må under hennes återstående livstid av postmedel utgå ett understöd från och med år 1922 av 500 kronor årligen».

På grund av vad generalpoststyrelsen i avgivet yttrande anført kunde det ifrågasättas, huruvida pension av allmänna medel borde beredas städerskan Hansson. Emellertid har hon, såsom av utredningen framgår, under mer än 31 år varit anställd i postverkets tjänst, i vilken anställning hon, såvitt handlingarna utvisa, haft sin huvudsakliga sysselsättning. Vid sådant förhållande och då hon uppnått en ålder av omkring 60 år, har riksdagen ansett billigheten bjuda, att hon från statens sida tillerkännes något understöd under sin återstående livstid. Vidkommande storleken av detta understöd har på grund av vad i ärendet förekommit det i motionen föreslagna beloppet, som visserligen med hänsyn till Hanssons tjänstetid och avlöning i

och för sig icke synes för högt tilltaget, reducerats till 250 kronor årligen, förutom pensions- och dyrtidstillägg. Detta belopp har anvisats av postmedel, att utgå från och med den 1 juli 1924.

Under återopande av det anförda får riksdagen anmäla, att riksdagen, i anledning av förevarande motion, medgivit, att förra vagnstäderskan hos postverket Kjerstin Hansson, Malmö, må från och med den 1 juli 1924 under sin återstående livstid av postmedel uppbära ett årligt understöd av tvåhundrafemtio kronor.

6:o) I en inom riksdagen väckt motion har hemställts, »att riksdagen måtte bevilja f. växelstationsföreståndarinnan i Laholm Louise Löfgren ett årligt understöd av 800 kronor, att utgå från och med innevarande år».

Av utredningen i ärendet framgår, att Louise Löfgren under en tid av omkring 23 år utfört arbete för telegrafverkets räkning, varvid hon under 8 år varit anställd såsom biträde vid växelstationen i Laholm med avlöning av föreståndaren därstädes och under 15 år innehaft direkt anställning hos telegrafverket. Denna anställning har hon vid 46 års ålder lämnat till följd av sjukdom, som hon enligt läkares intyg ännu icke övervunnit och på grund av vilken hennes arbetsförmåga för framtiden är i hög grad inskränkt. Under sådana förhållanden synas billighetsskäl tala för beredande åt Löfgren av något understöd från det allmännas sida. Den i motionen gjorda framställningen härom har av vederbörande ämbetsverk avstyrkts huvudsakligen av det skäl, att det icke styrkts eller ens uppgivits, att Löfgren befunne sig i sådana ekonomiska omständigheter, att behov av understöd föreläge. I avseende härå tillåter sig riksdagen emellertid att hänvisa till ett till riksdagens vederbörande utskott ingivet intyg, vilket icke varit tillgängligt för de i ärendet hörda myndigheterna. På grund av innehållet i berörda intyg samt med hänsyn till anförda omständigheter i övrigt har riksdagen funnit skäl föreligga att medgiva ett årligt understöd av telegrafverkets medel åt Löfgren under hennes återstående livstid. Understödet, som anvisats att utgå från och med ingången av nästkommande budgetår, har med hänsyn till Löfgrens jämförelsevis korta tjänstetid begränsats till 500 kronor årligen.

Riksdagen har alltså, i anledning av förevarande motion, medgivit, att förra föreståndarinnan för telegrafverkets växelstation i Laholm Louise Löfgren må från och med den 1 juli 1924 under sin återstående livstid av telegrafverkets medel uppbära ett årligt understöd av femhundra kronor.

7:o) I en inom riksdagen väckt motion har hemställts, »att riksdagen må besluta att tilldela f. d. järnvägsarbetaren Salomon Rydberg ett årligt understöd av 300 kronor, räknat från den 1 januari 1920, och att sedermera utgå under hans återstående livstid».

Av tillgängliga handlingar har riksdagen inhämtat, att Rydberg under år 1923 hos järnvägsstyrelsen gjort framställning om erhållande av pension eller gratifikation och därvid uppgivit, bland annat, att han blivit anställd vid statens järnvägsbyggnader år 1872 samt att han vid invigningen av bandelen Vännäs—Boden å norra stambanan år 1894 jämlikt riksdagens beslut erhållit en gratifikation av 250 kronor. Då tillfyllestgörande utredning an-

gående Rydbergs tjänstgöring vid statens järnvägar varken av Rydberg själv förebragts eller, trots verkställda undersökningar, kunnat genom statens järnvägars försorg åstadkommas, fann styrelsen emellertid enligt beslut den 14 juni 1923 den gjorda framställningen icke kunna till någon styrelsens vidare åtgärd föranleda.

Då, såsom av ett av järnvägsstyrelsen nu avgivet yttrande framgår, för erhållande av gratifikation i egenskap av förutvarande banarbetare vid statens järnvägar kräves 20 års tjänstetid, läser genom den Rydberg år 1894 tillerkända gratifikationen få anses vara styrkt, att hans tjänstgöring före sistnämnda år omfattat minst 20 år. Härförutom synes av handlingarna i ärendet framgå, att Rydberg styrkt sig hava under åren 1895—1897 samt en del av år 1913 varit anställd i statens järnvägars tjänst. På grund härav och med avseende å vad järnvägsstyrelsen anfört har riksdagen medgivit, att Rydberg, som numera uppnått en ålder av omkring 70 år, från och med ingången av år 1924 tillerkännes ett årligt understöd av trafikmedel till belopp av 300 kronor årligen.

Riksdagen har alltså, i anledning av förevarande motion, medgivit, att förre järnvägsarbetaren Salomon Rydberg, Skogs församling i Gävleborgs län, må från och med den 1 januari 1924 under sin återstående livstid av trafikmedel uppbära ett årligt understöd av trehundra kronor.

8:o) I en inom riksdagen väckt motion har hemställts, »att riksdagen måtte medgiva, att avlidne e. o. stationskarlen Nils Gustav Vinblads änka Ulrika Charlotta Vinblad, född Andersson, må från och med den 1 januari 1924 under sin återstående livstid, så länge hon förbliver i sitt nuvarande änkestånd, av trafikmedel uppbära ett årligt understöd av trehundra kronor».

Av utredningen i ärendet framgår, att Vinblad under en tid av närmare 40 år varit anställd i statens järnvägars tjänst samt att hans änka, som är sjuklig och befinner sig i små ekonomiska omständigheter, själv under omkring 7½ år haft anställning som stüderska vid statens järnvägar. Under sådana förhållanden har riksdagen medgivit, att ett årligt understöd av trafikmedel beviljas henne under hennes återstående livstid. Detta understöd har emellertid, med hänsyn till änkan Vinblads korta anställningstid, begränsats till 200 kronor årligen, att utgå från och med den 1 januari 1924.

Riksdagen får sålunda anmäla, att riksdagen, i anledning av förevarande motion, medgivit, att avlidne e. o. stationskarlen N. G. Vinblads änka, Ulrika Charlotta Vinblad, född Andersson, må från och med den 1 januari 1924 under sin återstående livstid, så länge hon förbliver i sitt nuvarande änkestånd, av trafikmedel uppbära ett årligt understöd av tvåhundra kronor.

9:o) I en inom riksdagen väckt motion har hemställts, »att riksdagen ville medgiva, att änkan Anna Brita Amrén må, så länge hon förbliver i sitt änkestånd, från och med 1924 å allmänna indragningsstaten uppbära ett årligt understöd av 300 kronor».

På grund av vad i ärendet anförts har riksdagen funnit sig böra medgiva, att något understöd av allmänna medel beredes änkan Amrén under hennes återstående livstid. Riksdagen har likväl i detta avseende ansett

sig icke kunna bevilja högre belopp än vad riksdagen beviljat i fråga om det under nästföregående punkt behandlade ärendet eller 200 kronor årligen; och vill riksdagen framhålla, att å detta belopp torde komma att utgå pensions- och dyrtidstillägg. Understödet har anvisats av trafikmedel, att utgå från och med den 1 januari 1924.

Åberopande det anförda får riksdagen anmäla, att riksdagen, i anledning av förevarande motion, medgivit, att avlidne e. o. kontorsskrivaren Salomon Amréns änka, Anna Brita Amrén, född Lidén, må från och med den 1 januari 1924 under sin återstående livstid, så länge hon förbliver i sitt nuvarande änkestånd, av trafikmedel uppbära ett årligt understöd av tvåhundra kronor.

10:o) I en till riksdagen avlåten, den 14 mars 1924 dagtecknad proposition nr 127 har Eders Kungl. Maj:ts, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att bokhållaren och kassören vid Klotens revir Ernst Alfred Finnberg må från och med månaden näst efter den, varunder han efter uppnådd ålder av 65 år kommer att avgå från sin anställning, under sin återstående livstid från statens domäners fond åtnjuta en årlig pension av 1,800 kronor.

Med hänsyn till vad i propositionen blivit anfört har riksdagen ansett sig böra biträda Eders Kungl. Maj:ts förslag och får sålunda anmäla, att riksdagen bifallit Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition.

Stockholm den 10 maj 1924.

Med undersåtlig vördnad.